

گردشگری خانه‌های دوم و اثرات آن بر بهبود کیفیت زندگی ساکنان روستایی (مطالعه موردی: بخش رودبار قصران، شهرستان شمیرانات)

محمد رضا رضوانی: استاد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تهران، تهران، ایران*
سیدعلی بسدری: استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تهران، تهران، ایران
فرخنده سپهوند: کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تهران، تهران، ایران
سعیدرضا اکبریان رونیزی: دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

چکیده

از جمله الگوهای گردشگری در نواحی روستایی، گردشگری خانه‌های دوم است. گردشگری خانه‌های دوم همانند دیگر انواع گردشگری دارای آثار مختلف اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی است. تاثیر این نوع گردشگری بر کیفیت زندگی ساکنان محلی می‌تواند از جمله این اثرات باشد در این راستا هدف پژوهش بررسی - و تبیین اثرات گردشگری خانه‌های دوم در بهبود کیفیت زندگی ساکنان محلی در ناحیه روستایی رودبار قصران است. روش شناسی این تحقیق توصیفی و تحلیلی و داده‌های مورد نیاز با استفاده از پرسشنامه گردآوری شده است. جامعه آماری این پژوهش ساکنان محلی در روستاهای ناحیه است که در هر یک از روستاهای نمونه به طور برابر ۲۲ سرپرست خانوار به عنوان حجم نمونه تعیین شدند. همچنین با بهره‌گیری از آزمون‌های آماری در محیطی نرم افزار SPSS داده‌های جمع آوری شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که گردشگری خانه‌های دوم در ناحیه روستایی رودبار قصران نقش موثری بر بهبود کیفیت زندگی ساکنان محلی داشته است. به طوری که از ۹ قلمرو مورد مطالعه در هفت قلمرو کیفیت محیط، فعالیت و اشتغال، مسکن، سلامت و رفاه، درآمد و ثروت، مشارکت و همبستگی و امنیت و بهزیستی فردی، موجب بهبود کیفیت زندگی ساکنان محلی شده ولی در دو قلمرو آموزش - فرهنگ، تفریح و اوقات فراغت بهبودی حاصل نشده است. همچنین نتایج در خصوص اثرات گردشگری خانه‌های دوم بر قلمروهای کیفیت زندگی نشان دهنده آنست که جز در قلمرو مسکن در دیگر قلمروها تفاوت معناداری در بین روستاهای مورد مطالعه وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: گردشگری روستایی، گردشگری خانه‌های دوم، اثرات گردشگری، کیفیت زندگی، رودبار قصران

۱- مقدمه

۱-۱- طرح مساله

طی سال‌های اخیر، کیفیت زندگی به مثابه یک هدف اصلی توسعه جامعه، ماهیت سیاست‌گذاری‌های بسیاری از کشورها را تحت تاثیر قرار داده است (ماجدی و دیگران، ۱۳۸۵: ۱۰۰). کیفیت زندگی ویژگی‌های کلی اجتماعی، اقتصادی محیط در یک ناحیه را نشان می‌دهد، که می‌تواند به عنوان ابزاری قدرتمند برای نظارت بر برنامه‌ریزی توسعه اجتماع به کار رود. آن همچنین به عنوان معیاری برای سنجش میزان برآورده شدن نیازهای روحی، روانی و مادی جامعه و خانواده تعریف شده است. مفهوم کیفیت زندگی دربرگیرنده شاخص‌های عینی و ذهنی است. شاخص‌های عینی براساس فراوانی یا کمیت فیزیکی، مثل درآمد اندازه گیری می‌شوند، و شاخص‌های ذهنی براساس پاسخ‌های روانی همچون رضایت شغلی و خوشحالی به صورت کیفی اندازه گیری می‌شوند. شاخص‌های ذهنی بینشی از رضایت فرد و هر آن چه که برای مردم رضایت بخش است به دست می‌دهد (خوارزمی، ۱۳۸۳: ۵).

امروزه کیفیت زندگی به عنوان مفهومی چند بعدی و مهم در زندگی جوامع، در بسیاری از رشته‌های علمی از جمله گردشگری نفوذ یافته است. رابطه بین گردشگری و کیفیت زندگی جامعه محلی، موضوعی است که در برخی از تحقیقات مربوطه مورد توجه قرار گرفته و عموماً این رابطه در قالب سه جنبه اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی و محیطی طبقه بندی می‌شود، هدف از مطالعه کیفیت زندگی، تاکید بر این موضوع است که یک ناحیه نباید تنها از دیدگاه عینی و فیزیکی بررسی شود، بلکه باید از دیدگاه

واکنش‌های ذهنی انسانی نیز مورد توجه قرار گیرد. رشد و توسعه گردشگری می‌تواند باعث بروز تغییرات عمیق در بسیاری از شاخص‌های عینی و ذهنی و ویژگی‌های کلان اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیطی جوامع مقصد شود. در این راستا گردشگری به عنوان یک فعالیت پایه می‌تواند زمینه‌های اصلی بهبود سطح کیفیت زندگی ساکنان محلی را فراهم آورد.

گسترش گردشگری در نواحی روستایی، با شکل گیری الگوهای مختلف همراه بوده است. گردشگری خانه‌های دوم^۱ از جمله انواع گردشگری است اغلب در مناطق کوهستانی و بیلاقی خصوصاً در پیرامون شهرهای بزرگ و کلانشهرها رواج دارد. در چند دهه اخیر گردشگری خانه‌های دوم به دلیل رشد جمعیت شهرها و آلودگی‌های ناشی از آن رشد قابل توجهی داشته است.

گردشگری خانه‌های دوم از سال ۱۹۴۵ مقبولیت فراوانی یافت که دلایل آن درآمد کافی، داشتن وقت آزاد، بهبود وسایل حمل و نقل، تمایل به استفاده از تفریحات سالم غیر شهری، تمایل به سرمایه‌گذاری پس اندازهای شخصی بوده است (صالحی‌نسب، ۱۳۸۴: ۵۲). امروزه در ادبیات جهانی، خانه‌های دوم به عنوان بخش جدایی‌ناپذیر از گردشگری معاصر به حساب می‌آید. (Muller and Hall, 2004: 18). به رغم سابقه نسبتاً زیاد شکل گیری و گسترش خانه‌های دوم در نواحی روستایی، گردشگری خانه‌های دوم تجدید حیات را تجربه می‌کند که اغلب با الگوهای جدید تولید و مصرف اقتصادی قابل تشریح است. همچنین این روند به

گردشگری خانه‌های دوم که سابقه آن در ناحیه مورد مطالعه به حدود قبل از دهه ۱۳۶۰ باز می‌گردد، با زندگی ساکنان محلی عجین بوده و به تبع آن تأثیر عمیقی بر زندگی اهالی ناحیه گذاشته است. بنابراین، شناخت آثار این الگوی گردشگری بر کیفیت زندگی ساکنان روستایی می‌تواند یافته‌های مناسبی را در راستای توسعه گردشگری و ارتقاء کیفیت زندگی ساکنان ناحیه فراهم نماید.

۱-۳- اهداف

هدف این پژوهش بررسی و تبیین اثرات گردشگری خانه‌های دوم بر بهبود جنبه‌های مختلف کیفیت زندگی ساکنان روستایی در ناحیه رودبار قصران است.

۱-۴- پیشینه تحقیق

بررسی و مطالعات پیشینه تحقیق نشان دهنده آنست که در اکثر تحقیقات اعم از خارجی و داخلی بیشتر به اثرات گردشگری خانه‌های دوم و نقش آن در توسعه روستایی پرداخته شده است. در این مطالعات هرچند به طور خاص بر روی اثرات خانه‌های دوم بر کیفیت زندگی تأکید نگردیده است اما در بررسی اثرات خانه‌های دوم و در قالب ابعاد اقتصادی و اجتماعی فرهنگی برخی از شاخص‌های کیفیت زندگی مورد مطالعه قرار گرفته شده است. در ارتباط با کیفیت زندگی هم اکثر تحقیقات به ارزیابی و سنجش کیفیت زندگی در نواحی روستایی پرداخته شده است. در جدول ۱ برخی از مطالعات انجام شده مرتبط با گردشگری خانه‌های دوم و کیفیت زندگی آورده شده است.

عنوان واکنشی در برابر بحران روستایی حاصل از بازساخت کشاورزی در حال گسترش است (رضوانی، ۱۳۸۷: ۱۱۰). گردشگری خانه‌های دوم می‌تواند اثرات مختلفی بر نواحی روستایی برجای گذارد. در این رابطه افزایش مهاجرت، کاهش زیبایی بصری روستاها، تخریب مناظر زیبای روستایی، محدودیت ساخت و ساز برای جامعه میزبان، افزایش قیمت زمین (شارپلی، ۱۳۸۰: ۱۴۳). و در مقابل زیبا سازی روستاها، ایجاد اشتغال موقت و یا دائمی، افزایش درآمد برای فروشگاههای محلی و توسعه امکانات و تسهیلات در روستاها از جمله اثرات این الگوی گردشگری (رضوانی، ۱۳۸۷: ۱۱۲) است که مرتبط با ابعاد کیفیت زندگی است.

۱-۲- اهمیت و ضرورت موضوع

از اهدافی که برنامه ریزی توسعه روستایی طی سالیان متمادی دنبال می‌نماید، افزایش رفاه روستائیان و بهبود کیفیت زندگی آنان است. کیفیت زندگی در نواحی روستایی از یک طرف متأثر از عوامل، فعالیت‌ها و تحولاتی است که در درون نواحی روستایی وجود دارند و از طرف دیگر تحت تأثیر عوامل بیرونی است که روستا و زندگی ساکنان آن را تحت تأثیر قرار می‌دهد. همانطور که مطرح شد گردشگری خانه‌های دوم در نواحی روستایی از پدیده‌های تأثیرگذار در ارتقاء و یا تنزل کیفیت زندگی ساکنان محلی است. بنابراین بررسی آثار و تحلیل این نوع گردشگری در روستاها در فرآیند برنامه‌ریزی توسعه روستایی و توسعه گردشگری ضروری بوده و اهمیت زیادی دارد.

در همین رابطه قابل ذکر است، تحقیقات پیشین و نیز مطالعات نگارندگان نشان می‌دهد که رواج

جدول ۱- برخی مطالعات و تحقیقات انجام شده

پدیدآورنده	سال	عنوان پژوهش	خلاصه نتایج پژوهش
Kim	۲۰۰۲	اثرات گردشگری بر کیفیت زندگی ساکنان در اجتماع (منطقه ویرجینیا)	بین اثرات گردشگری و رضایت از قلمروهای مختلف از زندگی که از گردشگری حاصل شده با توجه به مرحله توسعه گردشگری منطقه مختلف است. به طوریکه بین آثار اقتصادی گردشگری و رضایت از رفاه مادی و رابطه بین آثار اجتماعی گردشگری و رضایت از رفاه اجتماعی منطقه در بین ساکنان مناطقی که در مرحله بلوغ توسعه گردشگری هستند بیشترین و قوی ترین ارتباط وجود دارد
Mottiar	۲۰۰۶	خانه‌های دوم راهی به سوی توسعه گردشگری پایدار	منابع اقتصادی زیادی برای ناحیه‌ای که برای خانه‌های تعطیلات با تفریحی جذاب هستند وجود دارد. این نوع گردشگران هزینه‌های زیادی نسبت به دیگر گردشگران می‌کنند و هزینه‌های این نوع گردشگران عمدتاً در نواحی محلی متمرکز می‌شود.
Gragi et al	۲۰۱۰	کیفیت زندگی در مناطق روستایی کرواسی: ماندن یا ترک روستا	زندگی روستاییان در زمینه‌های اقتصادی، فرصت‌های شغلی، حرفه و شغل نامناسب و درآمد در سطح پایین است که این عوامل باعث مهاجرت و ترک روستا شده است
محمد رضا رضوانی و جواد صفایی	۱۳۸۴	گردشگری خانه‌های دوم و اثرات آن بر نواحی روستایی: فرصت یا تهدید (مورد: نواحی روستایی شمال تهران)	به دلیل فقدان برنامه ریزی و ضعف مدیریت، از فرصت موجود این ناحیه در زمینه گردشگری برای تامین نیازهای فراغتی شهروندان تهران از یک طرف و تجدید حیات اقتصادی و اجتماعی نواحی روستایی از طرف دیگر به درستی استفاده نشده است. در مقابل موجب بروز پیامدهای نامطلوبی مانند آلودگی منابع آب، تخریب چشم انداز طبیعی، تخریب و تغییر کاربری اراضی کشاورزی و باغات، افزایش مهاجرت، رکود فعالیت‌های کشاورزی و دوگانگی اجتماعی شده است
رضوانی و دیگران	۱۳۸۷	سنجش کیفیت زندگی: بررسی مفاهیم، شاخص‌ها مدل‌ها و ارائه مدل پیشنهادی برای نواحی روستایی	کیفیت زندگی به عنوان یک مفهوم چند بعدی که شامل برهم کنش عناصر عینی و ذهنی است، تعریف شده و در نهایت یک مدل عمومی کیفیت زندگی بر اساس نیازهای انسانی برای تعیین شاخص‌ها و سنجش کیفیت زندگی در نواحی روستایی ارائه شده است.
مسعود مهدوی و دیگران	۱۳۸۷	نقش و تأثیر خانه‌های دوم بر ساختار اقتصادی و اجتماعی ناحیه کلاردشت	که شکل‌گیری این پدیده در نواحی روستایی تأثیر چشمگیری بر دگرگونی‌های اقتصادی اجتماعی آن داشته است. با تأکید بر این که ساخت و سازها در این قسمت غالباً به صورت سلیقه ای و فاقد طرح و برنامه بوده در نتیجه منجر به بروز ناهماهنگی در چهره و ساختار محیطی آن شده است.
صیدایی و دیگران	۱۳۸۹	تأثیر خانه‌های دوم بر توسعه منطقه باغبانان شهرستان زنجان	افزایش درآمد و اشتغال مکمل از نکات مثبت و تبدیل باغ‌های مولد اماکن غیرمولد، افزایش قیمت زمین از نکات منفی و نیز تشدید نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی و تضاد و دوگانگی اجتماعی بین گردشگران و مردم سبب بهم خوردن یکپارچگی اجتماعی منطقه شده است.
افتخاری و دیگران	۱۳۹۰	ارزیابی توزیع فضایی کیفیت زندگی در مناطق روستایی (مطالعه موردی بخش مرکزی شهرستان دلفان)	در روستاهای مورد مطالعه کیفیت آموزش، محیط مسکونی، محیط فیزیکی، سلامت و امنیت و نیز کیفیت درآمد و اشتغال پایین تر از حد متوسط و کیفیت تعامل و همبستگی اجتماعی در حد متوسط ارزیابی شده است. همچنین موقعیت مکانی و بعد فاصله از عوامل مؤثر در کیفیت زندگی روستاهای نمونه معرفی شده است.

۱-۵- سوال تحقیق

این پژوهش در راستای پاسخگویی به سوال‌های زیر انجام شده است:

- گردشگری خانه‌های دوم تا چه حد موجب بهبود کیفیت زندگی ساکنان محلی روستاهای رودبار قصران شده است؟

- آیا تفاوت معناداری در خصوص اثرات

گردشگری خانه‌های بر قلمروهای کیفیت زندگی ساکنان محلی در بین روستاهای مورد مطالعه وجود دارد؟

۱-۶- روش شناسی تحقیق

روش تحقیق این مقاله توصیفی تحلیلی، گردآوری داده‌ها به روش میدانی جمع‌آوری شده است. روش

تحلیل واریانس و رگرسیون چندگانه در محیط نرم‌افزار SPSS استفاده شده است.

۱-۷- شاخص‌های تحقیق

به منظور بررسی و تبیین تأثیر گردشگری خانه‌های دوم با بررسی متون و ادبیات مربوطه، توجه به ساختار سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کشور و نیز عنایت به خصوصیات و ویژگی‌های الگوی گردشگری خانه‌های دوم شاخص‌های تحقیق در قالب ۹ قلمرو تبیین شده و در جدول ۲ آورده شده است. قابل ذکر است، محاسبه روایی هر یک از قلمروها با استفاده از روش تحلیل عاملی نشان می‌دهد مقدار K.M.O (Kaiser- Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) به دست آمده برای قلمروها بین ۰/۷۱ تا ۰/۸۳ در نوسان و سطح معناداری آنها کمتر از ۰/۰۵ است.

میدانی مبتنی بر پرسشنامه سرپرستان خانوار است. پرسشنامه‌های تهیه شده با سوالات بسته و در مقیاس‌های اسمی، فاصله‌ای و رتبه‌ای و بر اساس طیف لیکرت تدوین شده است. مطابق آمار سال ۱۳۸۵ ناحیه مورد مطالعه دارای ۱۶ روستای دارای ۵۰ خانوار و بیشتر است که در این پژوهش با توجه به معیارهایی شامل رواج و رونق گردشگری خانه‌های دوم، تعداد خانوار و جمعیت و نیز موقعیت جغرافیایی، ۵ روستای ناحیه که عبارتند از آهار، امامه بالا، امین آباد، شمشک پایین و گرمابدر به عنوان روستاهای نمونه انتخاب شده اند. جامعه آماری این پژوهش خانوارهای ساکن روستاها هستند که تعداد خانوارهای ۵ روستای نمونه برابر ۷۴۴ خانوار است. برای تکمیل پرسشنامه‌ها نیز در هر یک از روستاهای نمونه به طور برابر ۲۲ نفر از سرپرستان خانوار در نظر گرفته شد. همچنین برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون T،

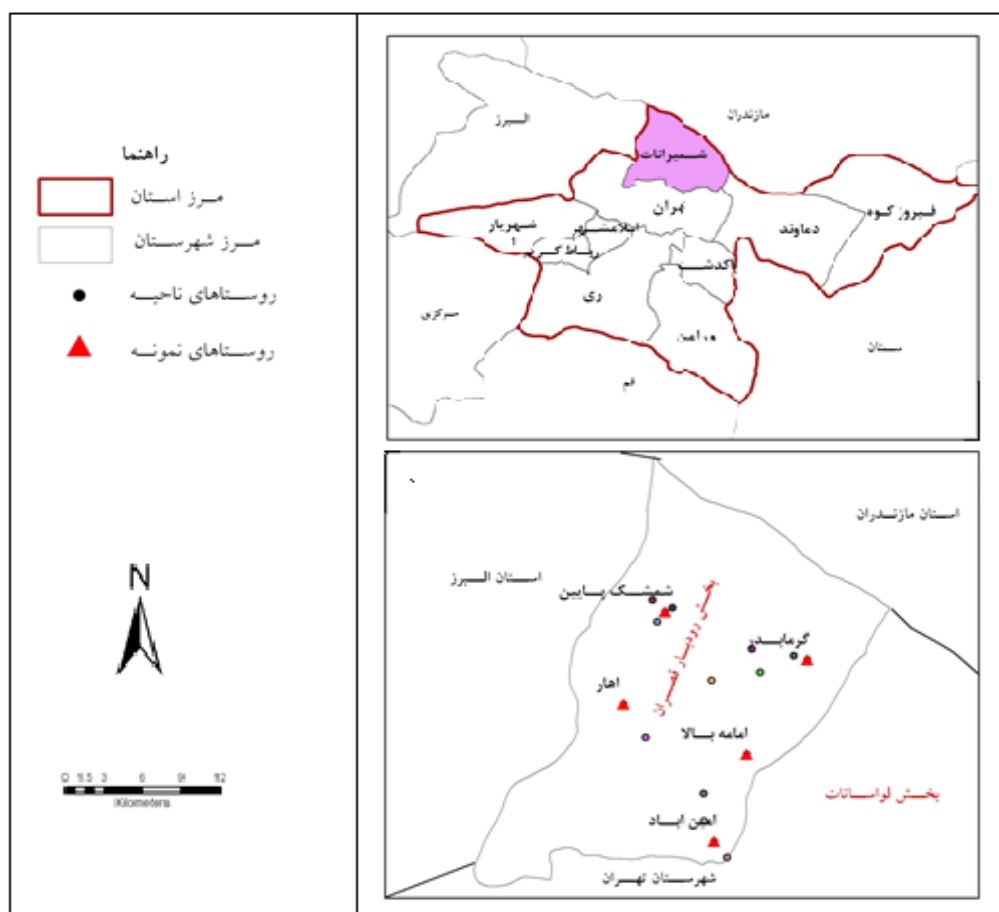
جدول ۲- قلمروهای کیفیت زندگی در پژوهش حاضر

شاخص	قلمرو
بهبود کیفیت محیط زیست روستا، توجه بیشتر ساکنان به کیفیت محیط زیست روستا، توجه مدیران محلی به کیفیت محیط زیست روستا، توجه مدیران محلی به جمع آوری و دفن مواد زائد، توسعه پارک و فضای سبز، توجه بیشتر مدیران محلی به توسعه و عمران روستا، تسریع پروژه‌های عمرانی بواسطه کمک‌های مالی گردشگران، نداشتن تأثیر در کمبود منابع آب آشامیدنی در روستا.	کیفیت محیط
بهبود کیفیت واحدهای مسکونی از لحاظ تجهیزات و امکانات، توجه بیشتر ساکنان در استفاده از مصالح بادوام در ساخت، افزایش نظارت بر ساخت و ساز در روستا.	مسکن
افزایش خدمات بهداشتی درمانی، بهبود کیفیت محصولات غذایی فروشندگان، توجه ساکنان محلی به سلامت جسمی خود، بهبود کیفیت تغذیه ساکنین روستا، افزایش امکانات رفاهی در روستا.	سلامت و رفاه
افزایش مشارکت اهالی در مسائل مربوط به عمران روستا، افزایش پیوند و همبستگی ساکنان محلی، تقویت نهادهای محلی.	مشارکت
افزایش امکانات و خدمات تفریحی، افزایش امکانات و خدمات ورزشی، افزایش امکانات و خدمات فرهنگی هنری.	تفریح و اوقات فراغت
ایجاد فرصتهای شغلی برای ساکنان محلی، تنوع اشتغال برای ساکنان محلی، امنیت شغلی برای ساکنان محلی، افزایش و رونق فعالیت‌های کشاورزی.	فعالیت و اشتغال
افزایش درآمد خانوارهای ساکن، افزایش درآمد کسبه روستا، افزایش قدرت خرید اهالی، کاهش هزینه زندگی.	درآمد و ثروت
افزایش امید به زندگی ساکنان، افزایش امنیت در روستا، رضایت مندی ساکنان از زندگی خود	بهبودی فردی و امنیت
افزایش سطح فرهنگ عمومی، افزایش سطح سواد و تحصیلات	فرهنگ و آموزش

۸-۱- محدوده پژوهش

بخش رودبار قصران واقع در نیمه شمالی کلانشهر تهران، یکی از دو بخش شهرستان شمیرانات استان تهران است که از شمال به استان مازندران و رشته کوه‌های کلون بستگ، از غرب به شهرستانک و سلسله کوه‌های شمیران، از جنوب به شمیران و از شرق به لواسانات محدود است. وجود قابلیت‌هایی مانند مناظر طبیعی، شرایط آب و هوایی و سهولت دسترسی مناسب، سبب گردیده این ناحیه به عنوان یکی از مهمترین و جذاب‌ترین عرصه‌های گردشگری در

استان تهران مطرح باشد و افراد غیربومی بسیاری را به‌ویژه در دوره زمانی تعطیلات و فصل گرما به خود جلب کند. مطابق آخرین تقسیمات کشوری، محدوده مطالعه شده مشتمل بر یک نقطه شهری و ۲۲ نقطه روستایی (۱۶ روستای دارای ۵۰ خانوار و بیشتر) و جمعیت آن در سال ۱۳۸۵ برابر ۱۵۶۸۵ نفر گزارش شده که حدود ۵۵/۲ درصد را جمعیت ساکن در نقاط روستایی تشکیل می‌دهند. شکل ۱ موقعیت محدوده مورد مطالعه را نشان می‌دهد.

شکل ۱- موقعیت محدوده مورد مطالعه

۲- مبانی نظری

۲-۱- گردشگری خانه‌های دوم

شکل‌گیری خانه‌های دوم به دوران کلاسیک بر می‌گردد که افراد اجتماع برای لذت و آرامش و اغلب برای فرار از گرمای نامطلوب تابستان محل سکونت خود، به سکونتگاه‌های دیگری پناه می‌بردند (Jafari, 2000: 523). رشد و گسترش گردشگری و به تبع آن شکل‌گیری و گسترش خانه‌های دوم از پدیده‌های مهم قرن بیستم و قرن حاضر است. نواحی روستایی از جمله عرصه‌هایی است که در این زمینه مورد بهره‌برداری قرار گرفته و به همین علت بخش مهمی از خانه‌های دوم در نواحی روستایی ایجاد و گسترش یافته‌اند. شکل‌گیری خانه‌های دوم در نواحی روستایی، معمولاً به سه شیوه متفاوت صورت می‌گیرد. شیوه اول تبدیل مسکن روستایی دائمی در روستاها به خانه‌دوم است. این شیوه در اروپا نسبت به امریکای شمالی رواج بیشتری دارد. نوع دوم، ساخت خانه‌های دوم در قطعه زمین‌های تملک شده خصوصی افراد است که در اروپا به دلیل محدودیت‌های ساخت و ساز و کمبود زمین این شیوه رواج کمتری در مقایسه با امریکای شمالی دارد. شیوه سوم، ساخت خانه‌های دوم توسط شرکت‌های توسعه است که در دوره‌ها و یا مناطقی که تقاضا زیاد بوده، این شیوه توانسته نیازها را پاسخ دهد (رضوانی، ۱۳۸۲: ۶۰-۶۲).

در ایران با توجه به شرایط اقلیم بیابانی و نیمه بیابانی حاکم بر بخش گسترده‌ای از کشور فرهنگ ییلاق نشینی و داشتن خانه‌های دوم در نواحی روستایی و خوش آب و هوای مجاورشهرهای بزرگ، قدمتی دیرینه دارد. فرهنگ ییلاق‌نشینی شاهان و دربار در دوران قاجار در مناطق خوش آب و هوای حومه

تهران گواه قدمت این امر است. امروزه نیز خانه‌های دوم ضمن حفظ کارکردهای قدیمی خود با انگیزه‌ها و اهداف جدید و در ابعادی گسترده‌تر، بیش از پیش مورد توجه اقشار مختلف شهری است (صالحی نسب، ۱۳۸۴: ۷۳). این نوع گردشگری شاید مهمترین شکل توسعه گردشگری در نواحی روستایی کشور باشد که به طور سریع در بسیاری از مناطق بویژه در نواحی روستایی اطراف کلانشهرها در حال رشد است. در ایران روزبروز شاهد گسترش روزافزون خانه‌های دوم در نواحی روستایی خوش آب و هوا هستیم. عوامل موثر در گسترش و توسعه خانه‌های دوم در ایران متأثر از عوامل زیر است:

- تفاوت‌های آب و هوایی و جغرافیایی؛

- مهاجرت‌های روستایی - شهری که در این مورد روستاییانی که به شهرها مهاجرت کرده‌اند به دلایل مختلف از جمله حفظ میراث خانوادگی، تعهد نسبت به زادگاه خود، مقاصد اقتصادی و تفریحی، اراضی کشاورزی خود را حفظ نموده و باعث توسعه و گسترش خانه‌های دوم می‌گردند؛

- آلودگی محیط زیست و ازدحام بیش از حد جمعیت در شهرها و مشکلات ناشی از زندگی در شهرها؛

- بهبود راه‌های ارتباطی و برخورداری از خودروی شخصی؛

- شهرگریزی (رضوانی، ۱۳۸۷: ۳۰۷).

- اثرات گردشگری خانه‌های دوم

از جمله پدیده‌هایی که به شکل قابل توجهی در تحولات شاخص‌های اجتماعی، اقتصادی و رفاه روستایی تاثیرگذار است، خانه‌های دوم است. مالکان خانه‌های دوم گردشگران هستند و به همین دلیل اثرات

می‌آیند شرایط متفاوتی را در برابر این نکته که چگونه اجتماع محلی می‌تواند به عوامل به وجود آورنده اثرات در مقایسه با نواحی که با هدف ساخت خانه‌های دوم در حومه‌های شهری جذاب در نظر گرفته شده‌اند، واکنش نشان دهد (Marajavara, 2008:12). اثرات و پیامدهای گردشگری خانه‌های دوم در سه بعد عمده اقتصادی، اجتماعی فرهنگی، زیست محیطی کالبدی قابل بررسی است که اهم این اثرات و پیامدها در جدول ۳ آورده شده است.

گردشگری خانه‌های دوم مانند اثرات دیگر اشکال و الگوهای گردشگری است. البته خصوصیات گردشگری خانه‌های دوم مانند اقامت طولانی در منطقه مقصد، نشانگر آن است که برخی اثرات نمایان تر هستند (Park, 2009:2). اثرات گردشگری خانه‌های دوم از مکانی به مکان دیگر متفاوت است. این موضوع بوسیله مولر و دیگران (۲۰۰۴) مطرح شده است. آن‌ها بحث می‌کنند که چشم‌اندازهای متفاوت خانه‌های دوم، بستگی به موقعیت محلی دارد. در نواحی که خانه‌های دوم غلبه دارد و این خانه‌ها از تبدیل خانه‌های دائمی به وجود

جدول ۴- اثرات و پیامدهای گردشگری خانه‌های دوم

اثرات منفی	اثرات مثبت	بعد
تغییر کاربری اراضی کشاورزی و تبدیل آنها به ویلاهای بیلاقی، افزایش قیمت اراضی، افزایش تورم، تشدید پدیده زمین‌خواری	ایجاد درآمد، ایجاد اشتغال، تنوع فرصتهای شغلی، کسب درآمد و تقویت نهادهای مدیریتی محلی، سرمایه‌گذاری در روستاها	اقتصادی
ایجاد رقابت و از بین رفتن پیوستگی جامعه روستایی، تغییر مفهوم «کار» نزد روستائینان، ایجاد اختلاف و کشمکش، تضعیف یا تشدید مهاجرت روستائیان به شهر، تعارض اجتماعی - فرهنگی میان روستائیان و خانه‌های دوم	توسعه امکانات و خدمات، افزایش مشارکت و پیوند و همبستگی روستائیان، رواج استفاده از وسایل رفاهی، حفظ و احیای آداب و رسوم سنتی جامعه محلی، افزایش سطح آگاهی و پیشرفت ساکنان و مدیران محلی به منابع طبیعی، ایجاد نهادهای محلی	اجتماعی فرهنگی
آلودگی، تغییر کاربری اراضی، بهم زدن چشم‌انداز و مناظر روستا، تغییر نوع مصالح و سبک معماری، تغییرات در تعداد واحدهای مسکونی و تجاری،	بهبود کیفیت محیط زیست روستا، توجه ساکنان و مدیران محلی به حفاظت از جاذبه‌های گردشگری، استفاده از مصالح بادوام در ساخت و ساز	زیست محیطی و کالبدی

مأخذ: جمع‌بندی یافته‌های نظری تحقیق

عمدتاً به عنوان رضایت از زندگی، خوشبختی و سعادت، رفاه و آسایش شناخته می‌شود. کیفیت زندگی سطح تحقق نیازهای انسان را منعکس می‌کند (Zielinska et al, 2010: 1). مرکز مطالعات کیفیت زندگی در آمریکا در پژوهش‌های خود ضمن توجه به وجه عینی و ذهنی کیفیت زندگی بر تعریفی از کیفیت زندگی تأکید می‌کند که هم سطح و هم عمق زندگی را می‌سنجد، به این معنا که ضمن توجه به وضعیت فرد از نظر ثروت مادی و پایگاه اجتماعی و سلامتی، معنایی

۲-۲- مفهوم کیفیت زندگی

کیفیت زندگی مفهومی است که وضعیت زندگی بشری را تعریف می‌نماید. با توجه به اینکه این وضعیت با چند عامل و ویژگی قابل انعکاس است، معمولاً کیفیت زندگی مترادف با رفاه، امکانات، رضایت زندگی، شکوفایی، تحقق نیازها، قدرت زندگی، توسعه قابلیت‌ها، فقر، فقر انسانی، استانداردهای زندگی و توسعه بکار می‌رود (McGillivray, 2007:36). مفهوم کیفیت زندگی

نوزادان، مسکن تسهیلات فراغت و آلودگی است (Blyth, 1972:20). شاخص‌های عینی معیارهای سختی هستند که فاقد ارزیابی‌های ذهنی مانند زندگی استاندارد، وضعیت سلامت فیزیکی هستند. قدرت شاخص‌های عینی آنست که این شاخص‌ها را معمولاً می‌توان نسبتاً آسان تعریف نمود و بدون تکیه زیاد بر ادراکات فردی از لحاظ کمی اندازه‌گیری نمود. با این وجود بزرگترین محدودیت شاخص‌های عینی اینست که آنها ممکن است بصورت دقیق تجربه افراد از رفاه را انعکاس ندهند (Kim, 2002:51).

ذهنیت مرتبط با مفاهیم یا معیارهایی است که بر احساسات یا ایده‌های شخصی تأکید دارد (Blyth, 1972:20). رفاه ذهنی به ارزیابی‌های چند بعدی زندگی مردم من جمله قضاوت‌های شناختی از رضایت زندگی و همچنین ارزیابی‌های عاطفی از روحیات و عواطف اشاره دارد (Eid & Diener, 2004:248). شاخص‌های ذهنی بیشتر برمبنای واکنش‌های روانشناختی است. به عنوان مثال درک کامل وضع بهداشت در یک ناحیه با استفاده از داده‌های تکمیلی که ادراکات مردم را نسبت به وضع بهداشت، مراقبت‌های دریافتی و یا خدمات بهداشتی موجود را نشان می‌دهد آسانتر می‌شود. برخی از شاخص‌های ذهنی کیفیت زندگی عبارتند از استعداد فردی، رضایت شخصی فرد، شادی، لذت زندگی، امنیتی که شخص حس می‌کند، رفاه عاطفی و معنا دار بودن زندگی (Cascante, 2008:25).

به‌رغم این که به نظر می‌رسد که تاثیر شاخص‌های ذهنی در اعتبار علمی پایین‌تر است اما مزیت اصلی این گروه از شاخص‌ها این است که آنها تجاربی را ارزیابی می‌نمایند که برای فرد حائز اهمیت است. با

که این شرایط برای فرد دارد و احساس خوب و رضایت از زندگی را نیز در بر می‌گیرد (کوکبی و دیگران، ۱۳۸۴: ۲۸).

همزمان با مطرح شدن کیفیت زندگی اندازه‌گیری و سنجش آن مورد توجه قرار گرفت و تحقیقات و مطالعاتی در این زمینه انجام گردید. شاخص‌های اندازه‌گیری کیفیت زندگی را می‌توان بر اساس سطوح تحلیل دسته بندی نمود. کیفیت زندگی در سطوح فردی، خانواده و جامعه قابل اندازه‌گیری و درک می‌باشند. در یک سطح معین تحلیل می‌توان کیفیت زندگی را بر حسب شاخص‌های عمقی و سطحی اندازه‌گیری و مفهوم‌سازی نمود. شاخص‌های اندازه‌گیری فردی کیفیت زندگی را می‌توان به دو بعد شاخص‌های ذهنی در مقابل شاخص‌های عینی و شاخص‌های عمقی در مقابل شاخص‌های سطحی طبقه‌بندی نمود (Kim, 2002:51).

به طور کلی شاخص‌های که برای اندازه‌گیری و سنجش کیفیت زندگی (در هر سطحی) به کار می‌روند به دو دسته شاخص‌های عینی و ذهنی قابل دسته بندی هستند (Andrews & Whitey, 1976:146). عینیت به چیزی اشاره دارد که تحت تأثیر احساسات یا پیش داوری شخصی قرار نگیرد. زمان بررسی و نمایش واقعیت‌ها، عینیت به اجتناب نمودن از اثر دیدگاه‌ها یا ایده‌های شخصی مرتبط می‌شود. برخی از ابعاد عینی کیفیت زندگی عبارتند از رفاه اقتصادی، رفاه مصرف کننده، رفاه اجتماعی و رفاه بهداشتی. شاخص‌های عینی برای چنین ابعادی شامل معیارهای اشتغال، سرانه، میانگین نرخ تورم سالانه، بدهی عمومی، سطح سواد، آموزش، نرخ جنایات، امید به زندگی، دسترسی به مراقبت‌های پزشکی، مرگ و میر

موضوعی که در بحث کیفیت زندگی مطرح است شناخت قلمروهای کیفیت زندگی است. تاکنون قلمروهای مختلف و متفاوتی از کیفیت زندگی توسط صاحب‌نظران و محققان مطرح شده که در جدول ۴ آورده شده است.

اندازه‌گیری تجربه رفاه در یک بعد مشترک مثل میزان رضایت، شاخص‌های ذهنی ساده تر از شاخص‌های عینی که معمولا حاوی واحدهای اندازه‌گیری مختلف هستند در حوزه‌های مختلف قابل مقایسه هستند (Kim,2002:53).

۲-۱-۲- قلمروها و رویکردهای کیفیت زندگی

جدول ۴- مدل‌های قلمرو کیفیت زندگی از دیدگاه محققان

محققان	قلمروهای کیفیت زندگی
هاگرتی و همکارانش (۲۰۰۱)	در این مدل هفت قلمرو که عبارتند از: روابط با خانواده، بهزیستی عاطفی، بهزیستی مادی، سلامت، کار و فعالیت مولد، احساس بخشی از اجتماع بودن، امنیت شخصی ارائه شده است.
کامپل و همکارانش (۱۹۷۶)	در گزارش کیفیت زندگی امریکاییان، دوازده قلمرو خاص را برای مطالعه کیفیت زندگی مورد توجه قرار دادند، که عبارتند از: ازدواج، زندگی خانوادگی، بهداشت، همسایگی، دوستی، شغل، مکان زندگی، مسکن، معیار زندگی، تحصیلات، پس انداز و سودمندی آموزش رسمی.
رنویک (۱۹۹۸)	سه قلمرو اساسی زندگی یعنی بودن، دارایی و شدن و نیز زیرحوزه‌های مشترک مادی، اجتماعی و اجتماع محلی را برای همه انسانها نشان داده است.
کومینز (۱۹۹۷)	هفت قلمرو که عبارتند از رفاه مادی (زندگی استاندارد، درآمد و اشتغال)، رفاه اجتماعی، رفاه عاطفی (فعالیت‌های تفریحی، فعالیت روانی یا مذهبی)، رفاه بهداشت و سلامت، حوزه امنیت، بهره‌وری و صمیمیت است. با توجه به اینکه این حوزه‌ها مبنای مقیاس کیفیت جامع زندگی را تشکیل می‌دهند به آنها حوزه‌های جامع کیفیت زندگی می‌گویند.
ریم (۲۰۰۰)	در این مدل سلامتی و سرزندگی بموازات هم و به عنوان دو بعد اصلی کیفیت زندگی در نظر گرفته شده و محیط فیزیکی (کیفیت محیطی، ویژگیهای فیزیکی و محل سکونت) و محیط اجتماعی (کیفیت اجتماعی، شیوه زندگی و ویژگیهای فردی و کیفیت محیط محلی) به عنوان زیر مجموعه دو بعد سلامتی و سرزندگی هستند.
وینگوتو (۲۰۰۳)	مدلی تحت عنوان تئوری تلفیقی کیفیت زندگی که در آن ماهیت زندگی می‌تواند شامل طیفی از ذهنیات تا عینیات باشد که این طیف دربرگیرنده احساس رفاه، رضایت از زندگی، تعادل بیولوژیکی، درک توانایی‌های خود، تحقق نیازها و عوامل عینی از قبیل درآمد، وضعیت ازدواج و یا تحصیلات باشد. به طور کلی این مدل بیان می‌کند که کیفیت زندگی شامل بعد اساسی ذهنی، عینی و بعد وجودی - یا هستی‌گرایانه - است که هر یک در تعامل با دیگری است

مآخذ: Kim:2002، رضوانی و دیگران: ۱۳۸۷، افتخاری و دیگران: ۱۳۹۰ و پور طاهری و دیگران: ۱۳۹۰.

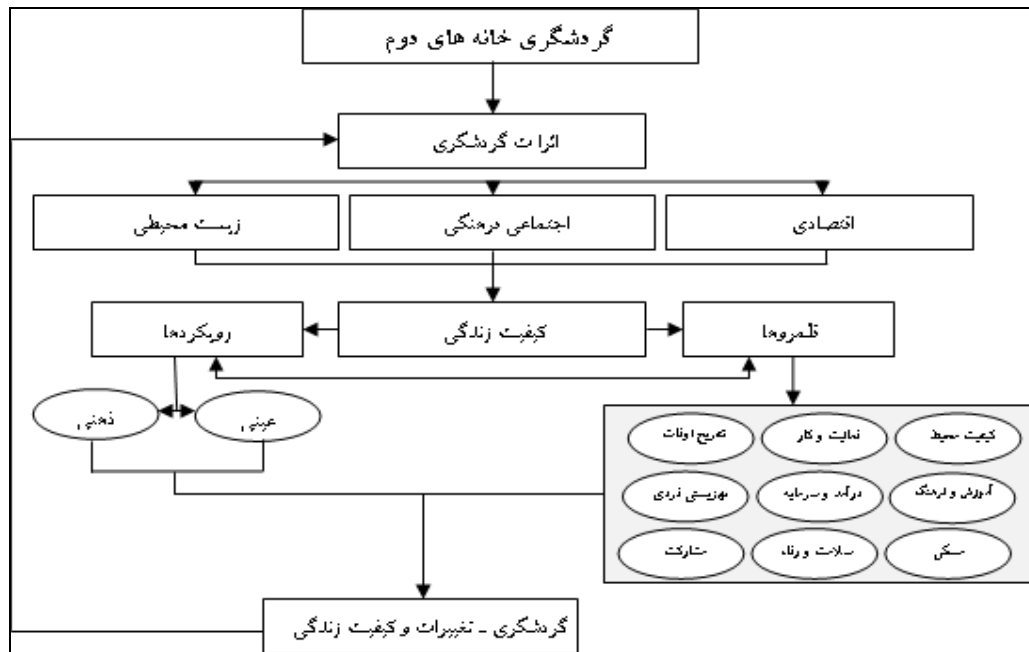
روستایی وابستگی بیشتری به کیفیت مکان داشته و با عوامل آب و هوا، جنگل‌ها و مراتع و مزارع یا به زبانی دیگر منابع طبیعی مرتبط است. بنابراین، بین کیفیت زندگی و کیفیت مکان ارتباط معنی‌داری وجود دارد. کیفیت مکانی برخی از نواحی روستایی منجر به شکل‌گیری و توسعه‌ی فعالیتی تحت عنوان گردشگری گردیده که از جمله الگوهای گردشگری روستایی، می‌توان به گردشگری خانه‌های دوم اشاره نمود.

مطالعات نشان می‌دهد برای اندازه‌گیری کیفیت زندگی قلمروها مختلفی ارائه شده است. در این بین آنچه حائز اهمیت است، بررسی، شناخت و ترکیب این قلمروها البته با تاکید بر هدفی است که محقق دنبال می‌کند.

در مجموع با توجه به مطالب فوق در یک جمع‌بندی می‌توان گفت آنچه که همواره در زمینه روستا و کیفیت زندگی و کیفیت مکانی مورد توجه است همانا کاهش محرومیت جغرافیایی، دسترسی به حداقل‌های زندگی است. کیفیت زندگی در نقاط

گردشگری خانه‌های دوم به عنوان منبعی از ویژگی‌های در حال تغییر اقتصادی، اجتماعی و محیطی بشمار می‌آید که می‌تواند منجر به بهبود کیفیت زندگی شود. عموماً نقش گردشگری خانه‌های دوم در کیفیت زندگی به صورت معیارهایی از طریق داده‌های محیطی، اقتصادی و اجتماعی توسط جامعه میزبان تعیین می‌شود. نقش گردشگری خانه‌های دوم در کیفیت زندگی را می‌توان بر مبنای کیفیت ذهنی زندگی و کیفیت عینی زندگی مورد سنجش و اندازه‌گیری قرار داد (شکل ۲). در این پژوهش نقش گردشگری خانه‌های دوم بر کیفیت زندگی در بعد کیفیت ذهنی زندگی و در قلمروهای کیفیت محیط، آموزش و فرهنگ، مسکن، فعالیت و کار، درآمد و سرمایه، سلامت و رفاه، تفریح و اوقات فراغت، بهزیستی فردی و مشارکت مورد مطالعه و سنجش قرار خواهد گرفت.

گردشگری خانه‌های دوم و ذینفعان آن با روابطی که دارند، نقش بسزایی در بروز اثرات و پیامدهای مختلف در مقاصد گردشگری ایفا می‌کنند. چنین اثراتی تبعاتی را از لحاظ کیفیت زندگی در بر دارد. گردشگری خانه‌های دوم به عنوان منبع و فعالیتی همراه با تغییر می‌تواند باعث رشد و توسعه شود. گردشگری خانه‌های دوم به عنوان یک فعالیت از رابطه بینابین پیچیده ذینفعان در مکانهای مختلف که درگیر فعالیت‌های مختلف دیگر هستند ناشی می‌شود. بدین لحاظ فعالیت‌های این الگوی گردشگری اثرات مطلوب، نامطلوب یا مختلطی بر جوامع میزبان دارد. به طور کلی وقتی که یک منطقه به مقصد گردشگری خانه‌های دوم تبدیل می‌شود، زندگی ساکنان محلی آن منطقه از گردشگری خانه‌های دوم تاثیر می‌پذیرد. به گونه‌ای که توسعه خانه‌های دوم از طریق بهبود کیفیت زندگی ساکنان محلی، تمایل بیشتر آنان را به توسعه این فعالیت جلب می‌کند. بنابراین،

شکل ۲- مدل مفهومی تحقیق

۳- تحلیل یافته‌ها

یافته‌های تحقیق شامل یافته‌های توصیفی و تحلیلی است که در زیر بدان پرداخته خواهد شد.

۱-۳ یافته‌های توصیفی

- ویژگی پاسخگویان

بررسی ویژگی پاسخگویان نشان می‌دهد که ۹۱/۸۲ درصد مرد و ۸/۱۸ درصد را زنان تشکیل می‌دهند. از لحاظ سطح تحصیلات ۷/۲۷ درصد بیسواد، ۲۷/۲۷ درصد زیردیپلم، ۴۶/۳۶ درصد دیپلم، ۹/۰۹ درصد فوق دیپلم، ۳/۶۴ درصد لیسانس و بالاتر و نیز ۶/۳۶ درصد سطح تحصیلاتشان اظهار نشده است. همچنین وضعیت شغلی پاسخگویان نشان دهنده آنست که ۱۸/۱۸ درصد کشاورز، ۸/۱۸ درصد دامدار، ۱۳/۶۴ درصد کشاورز دامدار، ۳۵/۴۵ درصد در مشاغل خدمات، ۱۲/۷۳ درصد در مشاغل اداری فعالیت دارند و ۳/۶۴ درصد بازنشسته و ۸/۱۸ درصد شغل خود را بیان ننموده‌اند.

- وضعیت قلمروهای بهبود کیفیت زندگی متأثر از گردشگری خانه‌های دوم
در راستای تبیین تأثیر گردشگری خانه‌های دوم در بهبود کیفیت زندگی ساکنان محلی شاخص‌های مختلفی در ۹ قلمرو شامل: کیفیت محیط، مسکن، سلامت و رفاه، مشارکت، تفریح و اوقات فراغت، فعالیت و اشتغال، درآمد و ثروت، بهزیستی فردی و آموزش و فرهنگ مورد مطالعه قرار گرفته شد. نتایج توصیفی هر یک از قلمروها همانطوریکه در جدول ۵ آورده شده، نشان می‌دهد که بالاترین ارزش میانگین به ترتیب مربوط به قلمروهای مسکن (میانگین برابر ۳/۸ و انحراف معیار ۰/۸۴)، مشارکت و همبستگی (میانگین برابر ۳/۷ و انحراف معیار ۱/۱) و قلمرو کیفیت محیط (میانگین برابر ۳/۶ و انحراف معیار ۰/۹) و کمترین ارزش میانگین را به ترتیب قلمروهای تفریح و اوقات فراغت (میانگین برابر ۱/۹ و انحراف معیار ۰/۸۸) و فرهنگ و آموزش (۲/۳ و انحراف معیار برابر ۱/۳) به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۵- آمار توصیفی تأثیر گردشگری خانه‌های دوم بر بهبود قلمروهای کیفیت زندگی از دیدگاه پاسخگویان

قلمرو	کاملاً مخالف	مخالف	بی نظر	موافق	کاملاً موافق	میانگین	انحراف معیار
کیفیت محیط	۱۱/۴۸	۱۵/۰۱	۶/۸	۳۵/۲۵	۳۱/۴۶	۳/۶	۰/۹
فعالیت و اشتغال	۲۰/۲۳	۱۹/۳۳	۵/۲	۲۸	۲۷/۲۵	۳/۲	۰/۸۲
مسکن	۴	۱۰/۹	۱۱/۲	۴۲/۴	۳۱/۵	۳/۸	۰/۸۴
سلامت و رفاه	۱۴/۳۶	۲۲	۱۰/۲	۳۰/۵۴	۲۲/۹	۳/۲۶	۰/۸۸
تفریح و اوقات فراغت	۴۳	۴۰	۶/۳۷	۶/۴	۴/۲۳	۱/۹	۰/۸۸
درآمد و ثروت	۱۲/۵	۱۶/۶	۵/۹۳	۳۵/۹	۲۹/۰۸	۳/۵	۰/۷۸
مشارکت و همبستگی	۸/۸	۱۴/۲۷	۴/۸	۳۸/۵	۳۳/۶۳	۳/۷	۱/۱
فرهنگ و آموزش	۴۲/۷۵	۲۵	۳/۶	۱۷/۳	۱۱/۳۵	۲/۳	۱/۳
بهزیستی فردی و امنیت	۱۳/۰۳	۲۰	۱۶/۳۷	۳۰	۲۰/۶	۳/۲۷	۰/۹۵

مأخذ: یافته‌های تحقیق

جدول ۶- محاسبه آماری مربوط به تحلیل داده ها در

قلمرو کیفیت زندگی

سطح معناداری	آماره T محاسبه شده	میانگین	تعداد مشاهدات	قلمرو
۰/۰۰۰	۴۱/۷۳۷	۳/۶	۱۰۹	کیفیت محیط
۰/۰۰۰	۴۰/۹۹	۳/۲۳	۱۰۹	فعالیت و اشتغال
۰/۰۰۰	۴۸/۲۷۱	۳/۸۷	۱۰۹	مسکن
۰/۰۰۰	۳۸/۷	۳/۲۶	۱۰۹	سلامت و رفاه
۰/۰۰۰	۲۴/۴۸۷	۱/۸۹	۱۰۹	تفریح و اوقات فراغت
۰/۰۰۰	۴۶/۹۳۹	۳/۵۳	۱۰۹	درآمد و ثروت
۰/۰۰۰	۳۶/۰۲۴	۳/۷۴	۱۰۹	مشارکت و همبستگی
۰/۰۰۰	۱۸/۵۷۳	۲/۲۳	۱۰۹	آموزش و فرهنگ
۰/۰۰۰	۳۲/۳۸۸	۲/۹۴	۱۰۹	بهبودی و امنیت فردی

- با بهره مندی از آزمون T نقش گردشگری خانه‌های دوم به تفکیک روستاهای نمونه و نیز هر یک از قلمروهای مورد مطالعه تبیین گردید. با توجه به مقدار میانگین و نیز مقدار p value محاسبه شده همانطوریکه جدول ۷ نشان می‌دهد گردشگری خانه‌های دوم موجب بهبود قلمروهای کیفیت محیط، مسکن، سلامت و رفاه، مشارکت و همبستگی، فعالیت و اشتغال، درآمد و ثروت در همه روستاهای نمونه گردیده است. در قلمرو بهزیستی و امنیت فردی جز در روستای گرمابدر که تاثیری در بهبود نداشته در سایر روستاها نیز موجب بهبود این قلمرو شده و نهایتاً نقش گردشگری خانه‌های دوم در بهبود دو قلمرو تفریح - اوقات فراغت و آموزش و فرهنگ به ترتیب تنها مربوط به دو روستای آهار و گرمابدر بوده و در دیگر روستاها نقشی در بهبود دو قلمرو مذکور نداشته است.

- تاثیر گردشگری خانه‌های دوم بر رضایت ساکنان محلی از کیفیت زندگی

کیفیت زندگی در روستاهای مورد مطالعه بر اساس پاسخ منطقی اندازه گیری شده است. در این رابطه از پاسخگویان خواسته شده که بر مبنای شاخص‌های ذکر شده در هریک از قلمروهای مورد مطالعه، میزان رضایت از زندگی شان را با توجه به تأثیر گردشگری خانه‌های دوم بیان نمایند. بررسی دیدگاه افراد نشان می‌دهد که ۷۶/۳ درصد بر این باورند که توسعه گردشگری خانه‌های دوم در رضایت‌مندی از کیفیت زندگی شان تأثیر داشته، ۲۰/۹ درصد نظرشان مخالف و ۲/۷ درصد در این ارتباط نظری نداشته اند.

۲-۳- یافته‌های تحلیلی

با توجه به اهداف تحقیق در این قسمت به یافته‌های تحلیلی پرداخته می‌شود:

- در راستای بررسی نقش گردشگری خانه‌های دوم در بهبود کیفیت زندگی ساکنان محلی با بهره‌گیری از تکنیک آماری T تک نمونه‌ای به تحلیل داده‌ها پرداخته شد. با توجه به نتایج حاصله همان طور که جدول ۶ نشان می‌دهد با عنایت به مقدار میانگین و میزان p value به دست آمده ملاحظه می‌شود گردشگری خانه‌های دوم در هفت قلمرو کیفیت محیط، فعالیت و اشتغال، مسکن، سلامت و رفاه، درآمد و ثروت، مشارکت و همبستگی و بهزیستی فردی و امنیت بهبود حاصل نموده و در بهبود دو قلمرو دیگر یعنی آموزش - فرهنگ و تفریح - اوقات فراغت نقش چندانی نداشته است.

جدول ۷- نتایج آماری تأثیر گردشگری خانه‌های دوم بر قلمروهای کیفیت زندگی در روستاهای نمونه

سطح معناداری	آماره T محاسبه شده	میانگین	روستا	قلمرو
۰/۰۰۰	۲۰/۷۹	۳/۵۳	گرمابدر	کیفیت محیط
۰/۰۰۰	۲۰/۷۱	۳/۵۱	امین آباد	
۰/۰۰۰	۱۲/۷۹	۳/۲۳	شمشک	
۰/۰۰۰	۲۰/۹۴	۳/۷	امامه بالا	
۰/۰۰۰	۲۶/۲	۴/۰۵	آهار	
۰/۰۰۰	۲۷/۶۹	۲/۸۹	گرمابدر	فعالیت و اشتغال
۰/۰۰۰	۲۱/۶۴	۳/۵۳	امین آباد	
۰/۰۰۰	۱۱/۶۴	۳/۰۳	شمشک	
۰/۰۰۰	۲۰/۲۴	۳/۲۸	امامه بالا	
۰/۰۰۰	۲۷/۱۲	۳/۵۸	آهار	
۰/۰۰۰	۲۴/۰۶	۳/۸۳	گرمابدر	مسکن
۰/۰۰۰	۲۵/۲۶	۳/۸۶	امین آباد	
۰/۰۰۰	۱۴/۵۹	۳/۵۲	شمشک	
۰/۰۰۰	۲۱/۱	۳/۹۲	امامه بالا	
۰/۰۰۰	۳۵/۴۵	۴/۲	آهار	
۰/۰۰۰	۱۸/۶۸	۲/۸	گرمابدر	سلامت و رفاه
۰/۰۰۰	۱۹/۵	۳/۳۵	امین آباد	
۰/۰۰۰	۱۲/۸	۳/۱۲	شمشک	
۰/۰۰۰	۱۷/۷۴	۳/۲	امامه بالا	
۰/۰۰۰	۳۱/۵	۳/۸	آهار	
۰/۰۰۰	۱۴/۹	۱/۶۶	گرمابدر	تفریح و اوقات فراغت
۰/۰۰۰	۱۱/۱	۱/۸۲	امین آباد	
۰/۰۰۰	۱۲	۱/۴۵	شمشک	
۰/۰۰۰	۱۰/۹۳	۱/۵۶	امامه بالا	
۰/۰۰۰	۱۴/۸۳	۲/۹۳	آهار	
۰/۰۰۰	۲۲/۷۵	۳/۰۷	گرمابدر	درآمد و ثروت
۰/۰۰۰	۲۶/۰۵	۳/۲۲	امین آباد	
۰/۰۰۰	۱۹/۲۹	۳/۶۱	شمشک	
۰/۰۰۰	۲۰/۹۲	۳/۶۴	امامه بالا	
۰/۰۰۰	۳۱/۴۵	۴/۱	آهار	
۰/۰۰۰	۱۷/۲۳	۳/۵	گرمابدر	مشارکت و همبستگی
۰/۰۰۰	۱۶/۷۷	۳/۴۸	امین آباد	
۰/۰۰۰	۱۱/۳۹	۳/۳۲	شمشک	
۰/۰۰۰	۱۸/۱۷	۴/۰۱	امامه بالا	
۰/۰۰۰	۲۸/۱۵	۴/۳۸	آهار	
۰/۰۰۰	۱۱/۱۸	۲/۹۸	گرمابدر	آموزش و فرهنگ
۰/۰۰۰	۸۷	۲/۳۲	امین آباد	
۰/۰۰۰	۹/۱۷	۱/۵۲	شمشک	
۰/۰۰۰	۸۷۵	۲/۲	امامه بالا	
۰/۰۰۰	۷/۳۵	۲/۴۶	آهار	
۰/۰۰۰	۲۰/۱۱	۲/۳۳	گرمابدر	بهبودی و امنیت فردی
۰/۰۰۰	۱۲/۹۸	۳	امین آباد	
۰/۰۰۰	۱۵/۸۱	۲/۵۷	شمشک	
۰/۰۰۰	۱۳/۸	۳/۰۴	امامه بالا	
۰/۰۰۰	۲۸/۴۷	۳/۷۳	آهار	

قلمرو مسکن که وضعیت مشابهی بین روستاهای نمونه حاکم است ($p \text{ value} < 0/05$) در سایر قلمروها در بین روستاها تفاوت معناداری وجود دارد ($p \text{ value} > 0/05$).

- با مقایسه وضعیت روستاهای نمونه بر اساس نقش گردشگری خانه‌های دوم در بهبود هر یک از قلمروهای مورد مطالعه کیفیت زندگی با استفاده از تحلیل واریانس همانطوریکه جدول ۸ نشان می‌دهد می‌توان پذیرفت با توجه به مقدار $p \text{ value}$ جز در

جدول ۸- آزمون تحلیل واریانس بین قلمروهای مورد مطالعه

میانگین مجذورات		جمع مجذورات		سطح معناداری	قلمرو
بین گروهی	درون گروهی	بین گروهی	درون گروهی		
۰/۷۷۶	۱/۹۵۳	۸۱/۵۰۷	۷/۸۱۱	۰/۰۴۶	کیفیت محیط
۰/۶۴۶	۱/۶۳۱	۶۷/۷۹۵	۶/۵۲۳	۰/۰۴۵	فعالیت و اشتغال
۰/۶۸۳	۱/۳۰۴	۷۱/۷۱۷	۵/۲۱۶	۰/۱۱۴	مسکن
۰/۶۹۸	۲/۹۰۱	۷۳/۲۸۵	۱۱/۶۰۵	/۰۰۴	سلامت و رفاه
۰/۵۰۰	۷/۹۹۹	۵۲/۵۱۰	۳۱/۹۹۶	۰/۰۰۰	تفریح و اوقات فراغت
۰/۵۰۹	۳/۵۴۶	۵۳/۴۳۵	۱۴/۱۸۴	۰/۰۰۰	درآمد و ثروت
۱/۰۶۶	۴/۳۱۴	۱۱۱/۹۳۹	۱۷/۲۵۷	۰/۰۰۴	مشارکت و همبستگی
۱/۵۱۵	۶/۰۲۸	۱۵۹/۰۳۴	۲۴/۱۱۴	/۰۰۵	آموزش و فرهنگ
۰/۷۰۱	۶/۲۴۳	۷۳/۵۸۱	۲۴/۹۷۴	۰/۰۰۰	بهبودی و امنیت فردی

۴- نتیجه گیری

زندگی ساکنان محلی را تحت تاثیر قرار دهد. در این پژوهش به بررسی و تبیین نقش گردشگری خانه‌های دوم در بهبود کیفیت زندگی ساکنان نواحی روستایی رودبارقصران در ۹ قلمرو کیفیت زندگی پرداخته شد. نتایج مطالعات نشان دهنده آن است که: - الگوی گردشگری خانه‌های دوم در نواحی روستایی مورد مطالعه جز در دو قلمرو آموزش - فرهنگ و تفریح و اوقات فراغت که نقش موثری نداشته و نتوانسته بهبودی حاصل نماید، در هفت قلمرو دیگر یعنی قلمروهای کیفیت محیط، فعالیت و اشتغال، مسکن، سلامت و رفاه، درآمد و ثروت، مشارکت و همبستگی و بهزیستی فردی و امنیت گردشگری خانه‌های دوم دارای تاثیری مثبت بوده و بهبود کیفیت زندگی ساکنان را در این قلمروها بدنبال داشته است.

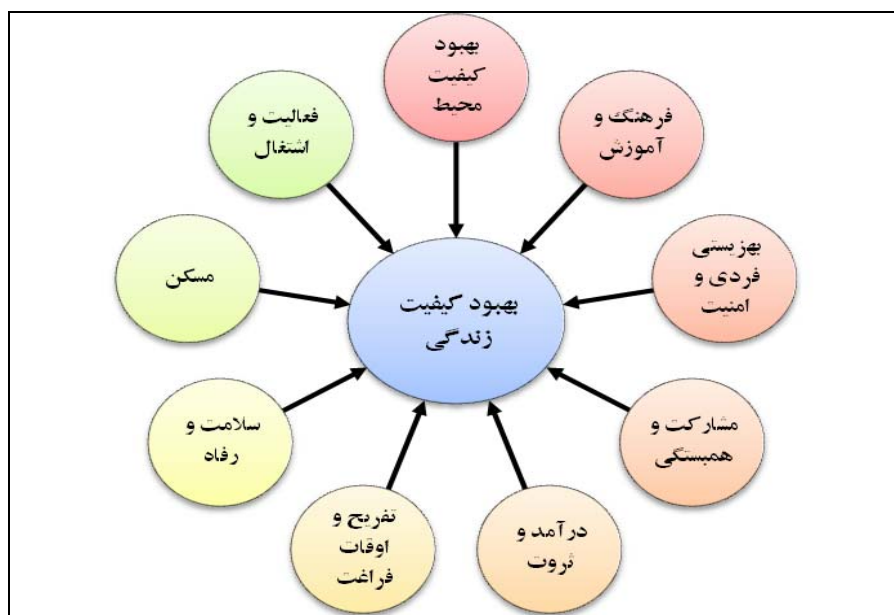
کیفیت زندگی از اهداف عمده افراد، محققان، اجتماعات و دولت‌ها در سه دهه اخیر بوده است. به مرور زمان کیفیت زندگی در ادبیات توسعه پایدار و برنامه ریزی توسعه اجتماعی و مباحث اقتصاد نوین مطرح و جایگاه ویژه‌ای یافته است. بر همین اساس سنجش کیفیت زندگی در محیط‌ها و مکان‌های مختلف جغرافیایی و تحلیل عوامل موثر در بهبود آن توجه محققان و صاحب‌نظران را به خود جلب نموده است. از جمله این محیط‌ها نواحی روستایی است که کیفیت زندگی در این نواحی تابع عوامل و فعالیتهای درونی و بیرونی است. از جمله فعالیت‌های تاثیر گذار بر کیفیت زندگی در نواحی روستایی، رواج و توسعه اشکال گردشگری روستایی در برخی از این نواحی بوده که با پیامدهای که بدنبال دارد می‌تواند کیفیت

مطالعه بر اساس دیدگاه پاسخگویان نشان دهنده آنست که بیشترین نقش گردشگری خانه‌های دوم در قلمرو مسکن با ارزش میانگین $۳/۹$ و انحراف معیار $۰/۸۴$ و کمترین نقش در قلمرو تفریح و اوقات فراغت با ارزش میانگین $۱/۹$ و انحراف معیار $۰/۸۸$ داشته است. سهم نسبی هر قلمرو در رضایت از کیفیت زندگی به واسطه گردشگری خانه‌های دوم با بهره‌مندی از روش تحلیل رگرسیون چندگانه نشان می‌دهد که قلمرو فعالیت و اشتغال، مسکن و درآمد - ثروت بیشترین تاثیر علی در بین قلمروهای مورد مطالعه داشته اند همچنین ضریب تعیین شده کیفیت زندگی به وسیله این مدل برابر ۵۳ درصد محاسبه گردیده و نشان دهنده آنست که ۵۳ درصد از مجموع تغییرات متغیر وابسته توسط این مدل تبیین می‌شود (شکل ۳).

- بررسی نقش گردشگری خانه‌های دوم در کیفیت زندگی ساکنان محلی بر اساس هر یک از قلمروهای مورد مطالعه و به تفکیک روستاهای نمونه نشان داد که این الگوی گردشگری در قلمروهای تفریح و اوقات فراغت و آموزش فرهنگ به ترتیب تنها در روستاهای آهار و گرمابدر، در قلمرو بهزیستی و امنیت فردی جز در روستای گرمابدر، در سایر روستاها و در ۶ قلمرو دیگر در همه روستاها موجب بهبود کیفیت زندگی ساکنان شده است.

- با تحلیل آزمون تحلیل واریانس مشخص شد که جز در قلمرو مسکن که روستاها وضعیت مشابهی دارند در دیگر قلمروهای کیفیت زندگی در روستاها تفاوت معناداری وجود دارد.

- ارزیابی نقش گردشگری خانه‌های دوم در هر یک از ۹ قلمرو مورد بررسی در نواحی روستایی مورد

شکل ۳- مدل علی بهبود کیفیت زندگی به واسطه گردشگری خانه‌های دوم

۵- پیشنهادها

با توجه به یافته‌های تحقیق در راستای نقش موثرتر گردشگری خانه‌های دوم در بهبود کیفیت زندگی ساکنان محلی پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

- مدیریت رشد و گسترش گردشگری خانه‌های دوم و جلوگیری از رواج بی برنامه آن؛
- هماهنگی نهادهای محلی و دستگاه‌های اجرایی در توسعه گردشگری خانه‌های دوم؛
- مشارکت مردم و جوامع محلی در توسعه گردشگری خانه‌های دوم؛
- مدیریت آثار گردشگری؛
- پایش اثرات گردشگری.

منابع

افتخاری، عبدالرضارکن‌الدین، احدالله فتاحی و مجتبی حاجی‌پور دیگران، (۱۳۹۰)، ارزیابی توزیع فضایی کیفیت زندگی در مناطق روستایی (مطالعه موردی: بخش مرکزی شهرستان دلفان استان لرستان)، فصلنامه پژوهش‌های روستایی، شماره ۶، صص ۹۴-۶۹.

پورطاهری، مهدی، عبدالرضا رکن‌الدین افتخاری و احدالله فتاحی، (۱۳۹۰)، ارزیابی کیفیت زندگی در نواحی روستایی (مطالعه موردی: دهستان خاوه شمالی استان لرستان)، فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۷۶، صص ۳۲-۱۳.

خوارزمی، شهیندخت، (۱۳۸۳)، کیفیت زندگی و الزامات عصر دیجیتال در ایران، تهران، روزنامه دنیای اقتصاد.

رضوانی، محمدرضا (۱۳۸۲)، تحلیل روند ایجاد و گسترش خانه‌های دوم در نواحی روستایی، مطالعه

موردی: نواحی روستایی شمال استان تهران، تهران، پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۴۵، صص ۷۳-۵۹.

رضوانی، محمدرضا و حسین منصوریان، (۱۳۸۷)، سنجش کیفیت زندگی، بررسی مفاهیم، شاخص‌ها مدل‌ها و ارائه مدل پیشنهادی برای نواحی روستایی، فصلنامه روستا و توسعه، سال ۱۱ شماره ۳.

رضوانی، محمدرضا و صفایی، جواد، (۱۳۸۴)، گردشگری خانه‌های دوم و اثرات آن بر نواحی روستایی: فرصت یا تهدید (مورد: نواحی روستایی شمال تهران). تهران، پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۵۴، صص ۱۲۱-۱۰۹.

رضوانی، محمدرضا، (۱۳۸۷)، توسعه گردشگری روستایی با رویکرد گردشگری پایدار، جلد اول، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.

شارپلی جولیا و ریچارد، (۱۳۸۰)، گردشگری روستایی، ترجمه رحمت‌الله منشی‌زاده و فاطمه نصیرزاده، جلد اول، انتشارات منشی، تهران.

صالحی‌نسب، زهرا، (۱۳۸۴)، گردشگری خانه‌های دوم و اثرات آن بر نواحی روستایی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، استاد راهنما رضوانی، محمدرضا، دانشگاه تهران.

صدیایی، سیداسکندر، محبوبه خسروی نژاد و صدیقه کیانی، (۱۳۸۹)، تأثیر خانه‌های دوم بر توسعه منطقه باغبان‌داران شهرستان لنجان، فصلنامه مطالعات و پژوهش‌های شهری و منطقه‌ای، شماره چهارم، صص ۳۶-۱۹.

- African Journal of Agricultural Research. Pp.653-660.
- Jafari; J.(2000), Encyclopedia of tourism; Routledge.
- Kim, K (2002), The Effects of Tourism Impacts upon Quality of Residents in the Community. (Ph.D. Dissertation). Blacksburg, Virginia: Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University.
- Marjavaara, R(2008), Second Home Tourism the Root to Displacement in Sweden? Doctoral Dissertation Department of Social and Economic Geography Umea University, Sweden GERUM.
- McGillivray, M.(2007), Human Well-Being, Concept and Measurement. New York: Palgrave MacMillan.
- Müller, D.K., and Hall, C.M. and Keen, D. (2004), Second Home Tourism Impact, Planning and Management. In C.M. Hall, and D.K. Müller (Eds.) Tourism, Mobility and Second Homes: Between Elite Landscape and Common Ground, pp. 15-32. Clevedon: Channel View.
- Park,M(2009), Social disruption theory and crime in rural communities: Comparisons across three levels of tourism growth, Tourism Management, No.30 ,pp. 905-915.
- ZielinskaWczkowska, H., and dziora-Kornatowska, K.W.(2010), Evaluation of quality of life (QoL) of students of the University of Third Age (U3A) on the basis of socio-demographic factors and health status, Archives of Gerontology and Geriatrics, 1-5.
- کوکبی، افشین، (۱۳۸۴)، برنامه‌ریزی کیفیت زندگی شهری در مراکز شهری، تعاریف و شاخص‌ها، مجله جستارهای شهرسازی، شماره ۱۲.
- ماجدی، سید مسعود و لهسایی زاده، عبدالعلی، (۱۳۸۵)، بررسی رابطه بین متغیرهای زمینه‌ای، سرمایه اجتماعی و رضایت از کیفیت زندگی مطالعه موردی در روستاهای استان فارس، فصلنامه روستا و توسعه، شماره ۹(۴): صص ۹۱-۱۳۵.
- مهدوی، مسعود، مجتبی قدیری معصوم و مهدی سنایی، (۱۳۸۷)، نقش و تأثیر خانه‌های دوم بر ساختار اقتصادی، اجتماعی ناحیه کلاردشت، تهران، پژوهش‌های جغرافیای انسانی شماره ۶۵- صص ۱۹-۳۱.
- Andrews, F. and S. Withey.(1976), Social Indicators of Well-being, American's Perceptions of Life Quality. NY: Plenum Press.
- Blyth, C. (1972). Subjective vs. objective methods in statistics. American Statistician 26(3): 20-22.
- Eid, M. and E. Diener. (2004), Global judgements of subjective well-being: Situational variability and long-term stability. Social Indicators Research 65(3): 245-277.
- Grgi, I., Zimbek, T., Tratnik, M., Markovina, J., and Jura, J. (2010), Quality of life in rural areas of Croatia: To stay or to leave?

The effects of second home tourism on improving life quality of rural residents (Case: Roudbar-e Qasran District –Shemiranat County)

M.R. Rezvani, S.A. Badri, F. Sepahvand, S. R. Akbarian Roonizi

Received: April 20, 2011/ Accepted: Decdmbber 15, 2011, 5-9 P

Extended abstract

1-Introduction

Quality of life as a multidimensional concept and important aspect of living in human communities has been penetrated in many scientific fields including tourism. The relationship between tourism and local communities' quality of life is generally considered and the subject is classified in relation to economic, social - cultural and environmental aspects. areas is considered as one of the patterns of tourism whose growth and development could have profound changes in many objective

Tourism as a major area of activity can improve quality of life for local residents. The pattern of second home tourism in rural and subjective parameters and characteristics of macro-economic, social, cultural and environmental aspects of destination communities. Quality of life in rural areas not only is affected by the factors, activities and events that exist in rural areas but also by external factors that affect the village and its inhabitants. The analysis of this type of tourism was necessary and important in the process of planning of rural development and rural tourism development. Thus, the main goal of the study is to investigate second home tourism's effects on improving life quality of local residents in rural areas of Rudbar Qasran (Shemiranat County of Tehran province). Second home tourism has historically been promoted in the area since 1981, is suffused with life and consequently has had a profound impact on the lives of local residents. Therefore, recognizing the effects of this model of tourism on the rural

---

Author (s)

M.R. Rezvani (✉)

Professor of Geography and Rural Planning, University of Tehran,
Tehran, Iran
e-mail: rrezvani@ut.ac.ir

S.A. Badri

Assistant Professor of Geography and Rural Planning, University of
Tehran, Tehran, Iran

F. Sepahvand

MA of Geography and Rural Planning, University of Tehran, Tehran,
Iran

S. R. Akbarian Roonizi

PH.D of Geography and Rural Planning, University of Tehran,
Tehran, Iran

residents' quality of life can provide the appropriate tourism development and promotion of quality of life for residents of the area.

2- Theoretical bases

The formation and development of second homes caused from the development of tourism, is one of the important phenomena of the twentieth century and current century. A large part of second homes are built in rural areas. Second home tourism is emerged as an activity of the complex relationships between stakeholders in different locations due to various other activities. Therefore, its activities create the desired, undesired or complex effects on environmental, economic and social - cultural aspects of the host communities. When an area becomes a tourist destination second home, it affects lives of local residents. Local residents' quality of life is improved by the development of second homes; hence, they are more likely to develop the activity. Thus, second homes tourism creates the change of economic, social, and environmental characteristics that can lead to an improvement in the quality of life. Quality of life is a concept that defines human life. This is a reflection of several factors and features that is usually synonymous with prosperity, opportunity, life satisfaction and prosperity, meeting demands, life power, capacity building, poverty, human poverty, living standards and development. When quality of life was introduced, its measurement was considered and a number of research and studies were performed in this field. Measuring indicators of quality of life (at any level) can be mainly classified in two categories: objective indicators and subjective indicators. Thus, to measure the quality of life, different areas have been provided by researchers. But the

review, understanding and combining these areas, with emphasis on the researcher's goal, is important. Thus the role of second homes tourism in the quality of life is clarified through environmental, economic and social data that can be calculated by the host community and based on objective and subjective approaches. Here, in this article the objective approach has been applied.

3- Discussion

Second home tourism areas would improve environmental quality, housing, health and welfare, participation and solidarity, work and employment, income and wealth has been exemplary in all villages. The results of this attempt show that second home tourism has influences in rural areas of Rudbar Qasran local residents' quality of life. So, in seven realms of nine studied realms including environmental quality, activity and employment, housing, health and welfare, income and wealth, participation and solidarity and the individual security and welfare have improved the local residents' quality of life but in two realms of education-culture and recreation-leisure, there was no improvement.

4- Conclusion

Second home tourism is one of the effective phenomena in rural areas that made an improvement or a decline in the quality of life of rural residents. The results show that second home tourism has played an effective role in the quality of life of local residents in the rural areas. In seven of the nine territorial scope of the study, including the quality of the environment, activities and employment, housing, health and welfare, income and wealth, participation and solidarity, and security and personal well-being, there was an improvement in the

quality of life of local residents but in the realm of education, culture, recreation and leisure there was no improvement. The results also show that the impact of tourism on the quality of life of second home tourism realm, there is a significant difference among the villages in all realms, except in the housing.

5- Suggestions

The following suggestions are offered as the effective role of second homes tourism in quality of life of local residents:

- Managing growth and expansion of second home tourism and preventing its unplanned promotion;
- Coordinating local agencies and executive agencies in the development of second homes tourism;
- Participation of people and local communities in the development of second homes tourism;
- Management of the tourism impacts; and
- Monitoring the tourism impacts.

Key words: Rural tourism, Second homes tourism, tourism impacts, quality of life, Rudbar Qasran.

References

- Andrews, F. and Withey, S. (1976), *Social Indicators of Well-being, American's Perceptions of Life Quality*. NY: Plenum Press.
- Blyth, C. (1972), Subjective vs. objective methods in statistics. *American Statistician* 26(3): 20-22.
- Eftekhari, A.R., Fatahi, A and Hajipoor, M. (2001), Spatial Distribution Assessment Quality of Life in rural Area, *Journal of Rural Research*, Vol.6, pp69-94.
- Eid, M. and E. Diener. (2004), Global judgements of subjective well-being: Situational variability and long-term stability. *Social Indicators Research* 65(3): 245-277.

- Grgi, I., Zimbrek, T., Tratnik, M., Markovina, J., and Jura, J. (2010), Quality of life in rural areas of Croatia: To stay or to leave? *African Journal of Agricultural Research*. Pp.653-660.
- Jafari; J. (2000), *Encyclopedia of tourism*; Routledge.
- Kharazmi, SH. (2005), quality of life and digital era requirement of Iran. *Journal the word of economics*.
- Kim, K (2002), *the Effects of Tourism Impacts upon Quality of Residents in the Community*. (Ph.D. Dissertation). Blacksburg, Virginia: Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University.
- Kowkabi, A. (2005), *planning quality of life in the city centers: definitions and index, research of city planning*. No 12
- Mahdavi,M., Ghadiri,M.M & Sanaee,M.(2008), *The Role and Impact of Secondary Houses on Economical and Social Structure of Kelardasht, Human Geography Research Quarterly*, No.65,pp.19-52.
- Majedi,M. and Lahsaeizadeh,A.(2007), *Relationships between Contextual Variables Social Capital and Satisfaction form Quality of Life: A case Study in Rural Areas of Fars Province of Iran Journal of Village and Development*, No.4, pp.91-135.
- Marjavaara, R (2008), *Second Home Tourism the Root to Displacement in Sweden? Doctoral Dissertation Department of Social and Economic Geography Umea University, Sweden GERUM*.
- McGillivray, M. (2007), *Human Well-Being, Concept and Measurement*. New York: Palgrave MacMillan.
- Müller, D.K., Hall, C.M. and Keen, D. (2004), *Second Home Tourism Impact, Planning and Management*. In C.M. Hall, and D.K. Müller (Eds.) *Tourism*,

- Mobility and Second Homes: Between Elite Landscape and Common Ground, pp. 15-32. Clevedon: Channel View.
- Park, M. (2009), Social disruption theory and crime in rural communities: Comparisons across three levels of tourism growth, *Tourism Management* 30, pp. 905–915.
- Portaheri, M, Eftekhari, A.R and Fatahi, A. (2001), Assessment Quality of life in Rural Area(Case study: Northern Khavveh Village, Lorestan Province), *Human Geography Research Quarterly*, No.76, pp.13-32.
- Rezvani, M.R. and Safaie, J. (2004), Second Home Tourism and Impact on Rural Area, *Researches in Geograohy*, No, 54, pp109-121.
- Rezvani, M.R. (2003), Analysis on the Creation and Spread of Second Homes in Rural Areas, *Research in Geography*, No.45, pp.59-73.
- Rezvani, M.R. (2008), Rural Tourism Development (Sustainable Tourism Approach), Vol.1, University of Tehran Publication, Tehran, Tehran.
- Rezvani, M.R. and Mansurian, H. (2008), Assessment of Quality of Life: Study of Concepts, Indicators, and Model for Rural Areas, *Journal of Village and Development*, Vol.11, No.3.
- Salehi nasab, Z., (2005), Second Home and Impact on Rural area Case study: Rodbar Ghasran, M.S Thesis, University of Tehran.
- Seidaiy S. E., Khosravi Nezhad M., Kiani S.,(2010), The effect of second homes on development of Baghbahadoran Region , No.4, pp. 19-36.
- Sharpley, R. (2001), Rural Tourism, Translated. R. Monshizadeh, & F. Nasiri, Vol.1, Monshi Publication, Tehran.
- ZielinskaWczkowska, H., and dziora-Kornatowska, K.W.(2010), Evaluation of quality of life (QoL) of students of the University of Third Age (U3A) on the basis of socio-demographic factors and health status, *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 1-5.